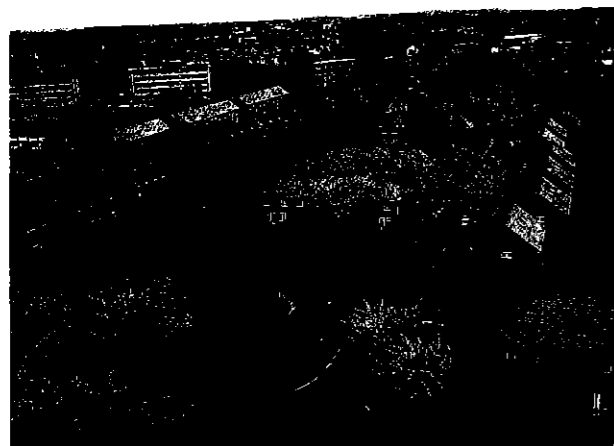

volkswoningen weer als gevolg van twee fenomenen. Enerzijds was er in de jaren '20 de propaganda van de bouw van volkswoningen in het groen, de zogenaamde tuinwijkgedachte, en anderzijds het gedachtegoed van de C.I.A.M. (Congrès Internationaux d'Architecture Moderne) dat na de tweede wereldoorlog de volkswoningbouw in de residentiële gemeenten stimuleerde: de scheiding tussen wonen en werken en het voorstedelijk wonen ook voor lagere inkomensgroepen mogelijk maken.

* Vanaf 1955 heeft de stad Brussel een systematische politiek gevoerd om het aandeel van de volkswoningen binnen de vijfhoek te vergroten. Als gevolg hiervan werden in het zuidelijk en westelijk deel het woningbestand gesaneerd via grootschalige volkswoningprojecten.

Als men net buiten de vijfhoek kijkt, dan valt een lagere activiteit van de volkswoningbouw op. Een studie van de Koning Boude wijnstichting (1984) beweert nochtans dat hier een hoge concentratie behoeftigen aanwezig is. Uitzonderingen zijn Sint-Joost-ten-Node, Laken, oude delen van Koelberg en Sint-Jans-Molenbeek.

* Te Laken dateren 73,4% van de volkswoningen van na 1960 en te Sint-Joost-ten-Node bedraagt dit percentage 71,2% tegenover 55% voor het ganse Brusselse Gewest. Volgens de studie van de Sint-Lucaswerkgemeenschap hebben deze gemeenten de veranderende visie op wonen in de stad ondersteund. Dat kan niet gezegd worden van de andere gemeenten die aansluiten bij de vijfhoek. Nergens overstijgen de volkswoningen er 7% van het totale woningbestand. Zelfs Anderlecht, dat een hoge activiteit inzake volkswoningbouw ontwikkelde, heeft hierbij weinig aandacht gehad voor het bij de vijfhoek aanleunende deel van de gemeente (slechts 6,7% van het woningbestand).

EVL.

EEN DOSSIER OVER DE HAVENWIJK

In het vorige nummer van "Opbouwwerk Brussel" stelden we U in het kort het project van de Havenwijk voor. Daarbij was onder andere sprake van het dossier dat over deze wijk gemaakt werd. In dit nummer willen wij U dit dossier een beetje uitgebreider voorstellen.

Het dossier werd gerealiseerd in juni 1985 op basis van een studie van een studente sociale school, van een doorlichting gemaakt door studenten-stedebouwkundigen (ISURU), van gegevens van het NIS, van eigen opmetingen en van de resultaten van een enquête die plaats vond ter gelegenheid van de tentoonstelling.

Gegevens over de bevolking, de huisvesting, de ondernemingen, de openbare voorzieningen, het verkeer, de handel en het overheidsbeleid worden aan de hand van tabellen, grafieken, kaarten en foto's voorgesteld.

Uit dit dossier komen een aantal knelpunten naar voren die onder drie themata gerangschikt kunnen worden.

a. de woonomgeving

De woonomgeving in de Havenwijk is niet bepaald aangenaam te noemen. Vuile, grijze, slecht onderhouden straten, drukke en gevaarlijke verkeersdoorstroming (pendelaars die in de bedrijven werken en vrachtwagens die komen laden en lossen), ontbreken van groene ruimten en speelpleinen, voetpaden in slechte staat, slechte verlichting, leegstand en verkrotting,... om U een idee te geven.

b. wonen

Op het vlak van het wonen kunnen we problemen signaleren in verband met de kwaliteit en het onderhoud van de woningen.

De onzekerheid over de toekomst van de wijk, die mede veroorzaakt wordt door een onduidelijk overheidsbeleid, komt de verbetering van deze situatie zeker niet ten goede.

c. samen wonen

Het samen wonen in de wijk verloopt niet altijd even gemakkelijk. Er kunnen twee konfliktassen aangeduid worden: enerzijds is er de verhouding Belgen-migranten die gekenmerkt wordt door een wederzijdse onbekendheid en wantrouwen. Anderzijds zijn er de spanningen tussen ouderen en jongeren, die trouwens niet typisch voor deze wijk zijn. Wel is het zo dat het grootste deel van de jongeren migranten zijn en dat de ouderen overwegend de Belgische nationaliteit hebben.

Een laatste niet te onderschatten knelpunt ligt bij de

bewoners zelf. In de loop van de jaren is bij heel wat onderhen immers een zekere apathie gegroeid. Velen geloven niet meer in de wijk. Zij hebben zich bij de situatie neergelegd en hebben de moed niet meer iets te ondernemen.

Voor de bewoners, actief in het buurthuis, is dit dossier een ondersteuning, een basis voor de verdere uitbouw van het project. Na terugkoppeling van de gegevens binnen en bui-

ten de buurt zal er een planning voor de komende jaren op gemaakt worden, op basis van de prioriteiten die naar voor komen.

Als onderbouw voor een degelijke projectwerking mag de waarde van een dergelijk dossier niet vergeten worden.

Wilt U er meer over weten? Neem dan contact op met buurthuis Havenwijk, Ribaucourtstraat 93, 1210 Brussel, tel. 02/426.54.51.

BRUSSELS HAVENWIJK
DE HAVENWIJK ...
EEN INDRUK.

DOSSIER:
DE HAVENWIJK ...
EEN INDRUK.

EEN ONDERZOEK NAAR DE WOONSITUATIE VAN SOCIALE HUURDERS UIT DE TUINWIJK "HET RAD" TE ANDERLECHT

De huisvestingssituatie van een 300-tal huurders (lees 300 gezinnen) uit de Tuinwijk van het Rad te Anderlecht verslechterde de laatste jaren enorm. Dit had ernstige gevolgen op de leefbaarheid en woonbaarheid van hun huizen. Van kwalitatief wonen, naar hedendaagse normen, is nog maar weinig sprake. Nochtans was dit ooit anders. De Tuinwijk, uit de volkshuisvestingsgedachte van begin deze eeuw ontstaan, was in die beginperiode "eens de trots van de Anderlechtse Haard". Hieraan kwam door een gebrekkig en/of ontbreken van een serieus onderhoud een einde met alle negatieve gevolgen van dien voor de bewoners.

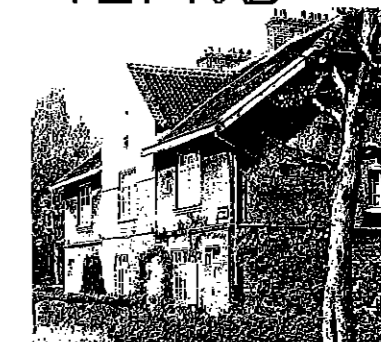
Deze problematiek ernstig aanpakken via projectmatig opbouwwerk betekende voor het plaatselijk buurthuis een haalbaar objectief. Via een proces van huurdersorganisatie kwam men recent tot de realisatie van een "onderzoeksrapport" over de eigen leefsituatie. Dit dossier zal als basis dienen voor de onderhandeling met de betrokken sociale huisvestingsmaatschappij teneinde het achtersallig onderhoud te realiseren en, waar mogelijk en haalbaar, over te gaan tot een genuanceerde vernieuwbouw. Het onderzoek, via een uitgebreide enquête en vergezeld van verschillende huurdersbij-

eenkomsten, leverde een objectieve kijk op de problematiek en reveleerde een aantal huurderswensen. De participatie van huurders in het onderzoek werd hoofdzakelijk hard gemaakt via huisbezoeken. Dit bleek de meest aangepaste benaderingsvorm te zijn voor de betrokken doelgroep. Het bracht dan ook heel wat bruikbaar materiaal op en werkte tegelijkertijd enorm motiverend naar de aktiebereidheid van de huurders toe. Het woningonderzoek bracht de bewoners ertoe hun eigen woning zelf kritisch te onderzoeken en te evalueren. Het is met andere woorden een "bewoners-zelf-onderzoek".

Het uiteindelijke dossier werd op verschillende huurdersvergaderingen doorgesproken en in een definitieve vorm gegoten. Als instrument in handen van de huurders lijkt het ons een adequaat middel om hun belangen te verdedigen tegenover het beleid in ruime zin (Foyer, gemeente en gewest). Het gehele onderzoek werd mede uitgewerkt door de Brusselse Raad voor het Leefmilieu. Tot slot enkele items uit het rapport: een beschrijving van de Tuinwijk (geografisch en historisch), de betrokken bewoners/huurders, de problematiek, het woningonderzoek, de onderzoeksresultaten, de huurderswensen.

Voor het project breekt nu binnen afzienbare tijd het uur van de waarheid aan. De huurders zijn alvast op tijd en toegerust voor de afspraak. Voor meer informatie en/of het aanvragen van het rapport kan men steeds terecht bij het buurthuis Het Rad, Sympathiestraat 1, 1070 Brussel (tel. 02/521.89.25).

TUINWIJK "HET RAD"

Een onderzoek naar de woonsituatie van de sociale huurders uit de tuinwijk 'Het Rad' te Anderlecht - 1985